[2021] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 87

ਸਰਤਾਜ ਸਿੰਘ

ਬਨਾਮ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਆਦਿ।

(2021 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 298-299)

15 ਮਾਰਚ, 2021

[ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ

ਅਤੇ ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 - ਐੱਸ.319 - ਵਾਧੂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨਾ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ- ਮੂਲ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 149, 341, 323, 324, 307 ਅਤੇ 506 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-1 ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਨਾਮ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰਿਆ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਾਧੂ ਦੋਸ਼ੀ-ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਲਈ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. - ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ-ਨਿੱਜੀ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ- ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਰੱਖੀ ਗਈ: ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਿਰਾਹ ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਜੇਕਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੋਈ ਕੇਸ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਯੂ/ਐੱਸ. 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਬ ਕਰੋ- ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ ਸਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ- ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿਚ ਅਤਿਕਥਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ -ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਿਤ: 1. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਚੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਅਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਜੋ ਬੇਕਸੂਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲੇ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 6.1.1][97- ਡੀ-ਐੱਫ]

2. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ (i) ਅਦਾਲਤ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਿਰਹਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵੇਂ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਬੂਤ (ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਮੁੱਖੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ) ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 6.2][110- ਸੀ-ਈ]

3. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਥੇ ਨਿਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਬ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਆਧਾਰ - ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੋਈ ਕੇਸ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ - ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਮੁਖਬਰ ਸੀ, ਨੇ ਇੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਪਰ ਡੀਐਸਪੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡੀਐਸਪੀ ਵੱਲੋਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਬੂਤ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਜ਼ਖਮੀ ਅੱਖ ਦਾ ਗਵਾਹ ਪਹਿਲਾ ਮੁਖਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਦੱਸਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। . ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 7][111- ਸੀ-ਐੱਚ]

4. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਅਤਿਕਥਨੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤਰਕ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8.1][112- ਈ-ਐੱਚ; 113-ਏ]

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2014) 3 **ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.** 92 : [2014] 2 **ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ** 1; *ਐਸ. ਮੁਹੰਮਦ ਇਸਪਾਹਾਨੀ ਬਨਾਮ ਯੋਗੇਂਦਰ ਚੰਡਕ* (2017) 16 **ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.** 226: [2017] 10 **ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ** 29 – **'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।**

ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2019) 6 **ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.** 638: *ਰਾਜੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ* (2019) 6 **ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.** 368: [2019] 8 **ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ** 187 - **ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2014] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 3.6**
(2019) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 638	**ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 3.6**
[2017] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 29	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 6.3**
[2019] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 187	**ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 6.4**

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : 2021 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 298-299।

ਸੀ.ਆਰ.ਆਰ ਨੰ.3238/2018(ਓ ਐਂਡ ਐਮ) ਅਤੇ ਸੀਆਰਐਮ-ਐਮ ਨੰ.55631/2018(ਓ ਐਂਡ ਐਮ) ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 28.08.2020 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ।

ਆਰ.ਬਸੰਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਤੁਲ ਕੁਮਾਰ, ਅਭਿਮਨਿਊ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਪਾਲੀ, ਪੁਲਕ ਬਾਗਚੀ, ਤਰੁਣ ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਅਨਿਲ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਹਰਿਆਣਾ, ਵਿਵੇਕ ਸੂਦ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਵਿਸੇਨ, ਸੰਜੀਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਪਾਧਿਆਏ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੋਨੀਸ਼ਾ ਹਾਂਡਾ, ਮੋਹਿਤ ਡੀ. ਰਾਮ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਐਮ.ਆਰ.ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.

1. 2018 ਦੇ ਸੀਆਰਆਰ ਨੰਬਰ 3238 ਅਤੇ 2018 ਦੇ ਸੀਆਰਐਮਐਮ ਨੰਬਰ 55631 ਵਾਲੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ 28.08.2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 21.04.2018 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

2. ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ-ਅਸਲ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ 27.07.2016 ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਨਰਵੈਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਰਣ ਸਿੰਘ, ਸਤਕਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਰਜਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸਤਨਾਮ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਸਨ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਮਹਿੰਦਰਾ ਐਕਸਯੂਵੀ-500 ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਕੰਮ ਲਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਫੋਨ ਕਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਰੋਕ ਕੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਸੰਧਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਔਰਤ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠੀ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਰੋਕੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਖਿੜਕੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਘੁੰਮਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਰਪੰਚ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦੀ ਫਸਲ ਵਾਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਰ ਸੀ। ਸੜਕ 'ਤੇ ਤਿਰਛੀ ਪਾਰਕ ਕੀਤੀ। ਉਹੀ ਕਾਰ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਕੱਢਿਆ ਤਾਂ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਰਣ ਸਿੰਘ, ਸਤਕਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਲਾਠੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਸੜਕ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੜਕ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਤੋਂ 10-12 ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰ ਵੱਲ ਭੱਜੇ। ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਰਣ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਨਰਵੈ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਬੰਦਰਾਲਾ ਨੇ ਲਾਠੀਆਂ ਫੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਗੰਡਾਸੀ। ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੌੜਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੀ ਸਾਈਡ ਵੱਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਕਾਰ ਦਾ ਇੰਜਣ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਸਾਈਡ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਹਰੋਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲੈ ਗਏ

ਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਅਤੇ ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਲਕਾਰਿਆ ਕਿ "ਅੱਜ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੈ"। ਇਹ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਗੰਡਾਸੀ ਨਾਲ ਲੈਸ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਗੰਡਾਸੀ ਨਾਲ ਲੈਸ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੱਬੇ ਕੰਨ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੋ ਗੰਡਾਸੀ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੀ, ਨੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਮਰ ਦੁਆਲੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਲਸਟਰ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਰਿਵਾਲਵਰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨਾਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਗੋਲੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਲੱਗੀ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਭੱਜਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਭੱਜਦੇ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸੱਜੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਰਿਵਾਲਵਰ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਭੱਜ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਆਦਰਸ਼ ਸਕੂਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਛੀਨਾ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ, ਜਿੱਥੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਥਾਣੇ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਪਿੰਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸੰਧਵਾਂ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਜਨਰਲ ਹਸਪਤਾਲ ਕਰਨਾਲ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਸੰਧਵਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰ ਵਿਚ ਜਨਰਲ ਹਸਪਤਾਲ ਕਰਨਾਲ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੰ. 2016 ਦੀ 477 ਧਾਰਾ 148, 149, 341, 323, 324, 307 ਅਤੇ 506 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਸੰਧਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇੱਥੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਅਤੇ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰਿਆ। ਡਾ ਮਹਿੰਦਰ, ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ, ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਨੇ ਵੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2. ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਖਮੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ - ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਤੀ 21.04.2018 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਜੀ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿੱਖੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਵਾਧੂ ਦੋਸ਼ੀ-ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। , ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 18 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਕਿ, ਉਲਟ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਵਾਧੂ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ.

3. ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ. ਬਸੰਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

3.1 ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

3.2 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

3.3 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਨ ਵੀ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ।

3.4 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜ਼ਖਮੀ ਅੱਖ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ/ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਉਹ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਧੂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗ ਹੈ।

3.5 ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਅਤੇ 18 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੇੜੇ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਸੀ. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

3.6 ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ. ਬਸੰਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ***ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ*** (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 92 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ***ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ*** (2019) 6 ਐਸਸੀਸੀ 638 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। , ਜਿਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ 'ਸਬੂਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੈ

ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ-ਇਨ-ਚੀਫ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ 'ਸਬੂਤ' ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਰ੍ਹਾ ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਪਰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ, ਜੇਕਰ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

3.7 ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

4. ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਏ.ਏ.ਜੀ., ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜੀ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਤਰਕਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹਨ।

5. ਇੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

5.1 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਚਨਚੇਤ ਅਤੇ ਘੋਰ ਢੰਗ ਨਾਲ।

5.2 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਧੂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾ ਮੁਖਬਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਭਾਵ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਹੈ

ਅਜਿਹੇ ਜੋ ਕਿ ਚਾਰੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੇ ਬਿਨਾਂ ਖੰਡਨ ਕੀਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

5.3 ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਡੀਐਸਪੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ/ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਸਿੱਖਿਅਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

5.4 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ FIR ਨੰ. 477, ਇੱਕ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਬਾਰੇ। ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਰਤਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਰਿਵਾਲਵਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 477 ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਉਸੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਰਾਸ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਮਨਘੜਤ ਕਹਾਣੀ ਰਚੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਤਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕੀਤਾ, ਜਦਕਿ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਨਰਵੈਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁੱਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੰਡਾਸੇ ਫੜ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਅਤੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

5.5 ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ ਸਬੂਤ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਸੀ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਉਹ ਖੁਦ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੂਲ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ FIR ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਹੀ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ P.W.7 ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਸੀ

ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਉਲੀਕੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 2016 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 477 ਵਿੱਚ ਕਰਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸੰਸਕਰਣ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

5.6 ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

6. ਲੰਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ.

6.1 ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

6.1.1 **ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਅਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਜੋ ਬੇਕਸੂਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲੇ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਪੈਰੇ 8 ਅਤੇ 9 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ:

> "**8**. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸੁਚੱਜੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛਤਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਓ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਪੀੜਤਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰੇ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਿਕੰਜੇ ਤੋਂ ਬਚੋ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਅਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਖਿਰਕਾਰ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਬੇਕਸੂਰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇਹ ਆਦਰਸ਼ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸਲ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਢੰਗਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ, ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਕਤ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਚਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਵਿਆਖਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪਤਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਵਜੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।"

6.1.2 ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੰਜ ਸਵਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪਏ ਸਨ।

(i) ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

(ii) ਕੀ ਧਾਰਾ 319(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਜਿਰਾਹ ਦੁਆਰਾ ਪਰਖਿਆ ਗਿਆ ਸਬੂਤ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ- ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਦਾ ਮੁਖੀ?

(iii) ਕੀ ਧਾਰਾ 319(1) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ "ਸਬੂਤ" ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ?

(iv) ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਕੀ ਹੈ? ਕੀ ਧਾਰਾ 319 (1) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ?

(v) ਕੀ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ?

6.1.3 ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ:

12. ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਜੂਡੈਕਸ ਡੈਮਨਾਟੁਰ ਕਮ ਅਬਸੋਲਵਿਟਰ (ਜੱਜ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

13. ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਅਦਾਲਤ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

14. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਆਪਕ ਕੈਨਵਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਣਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਉਸ ਪੜਾਅ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

xxx xxx xxx

17. ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇ।

ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 173 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕਾਲਮ 2 ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। . ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

18. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੋ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦੇਣਾ।

19. ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਭੰਡਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਧਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ, ਕਈ ਵਾਰ, ਜਾਂਚ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਨਾਲ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕਰਕੇ ਭੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਇੰਨੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਈ ਵਾਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ।

xxx xxx xxx

22. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਇੱਕ ਯੋਗ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਰਮ ਪਾਲ (ਸੀ.ਬੀ.) ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।) [ਧਰਮ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 306 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ 2013 ਐਸ.ਸੀ. 3018]।

xxx xxx xxx

47. ਕਿਉਂਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ

ਧਾਰਾ 319(1) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 207/208 ਸੀਆਰਪੀਸੀ, ਵਚਨਬੱਧਤਾ, ਆਦਿ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਟਰਾਇਲ ਪੜਾਅ ਹੈ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਗਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਨਿਆਂਇਕ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਲਈ ਮਨ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 207 ਅਤੇ 208 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਯੋਗ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 207 ਤੋਂ 209 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ, ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਜਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋੜਨ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

xxx xxx xxx

53. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਧਰਮ ਪਾਲ (ਸੀ.ਬੀ. ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 193 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

54. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਦਾ ਪੜਾਅ ਆਪਣੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਪੜਾਅ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਰਫ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਢਾਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਰਥਾਤ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। .

55. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

56. ਅਜੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮੂਹ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 200, 201, 202, ਆਦਿ ਦੇ ਉਪਬੰਧ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸੀਆਰਪੀਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਬੂਤ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਬੂਤ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਸਬੂਤ ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਰਗੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਪੜਾਅ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਵੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਦਾਲਤ/ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉਪਬੰਧ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

6.1.4 ਸਵਾਲਾਂ (iii) ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ ਧਾਰਾ 319(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ "ਸਬੂਤ" ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ:

"**58**. ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਵਜੋਂ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ "ਜਿੱਥੇ ... ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ" ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

59. ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਓ ਅਸੀਂ "ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਸਬੂਤ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

"**(1)** ਉਹ ਸਾਰੇ ਬਿਆਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੰਗਦੀ ਹੈ;

ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(2) ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼;

ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

xxx xxx xxx

78. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ "ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ।

xxx xxx xxx

82. ਇਹ ਪ੍ਰੀ-ਟਰਾਇਲ ਪੜਾਅ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪੜਾਅ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਾਮਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਸਮੇਤ ਸਮੱਗਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ। ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜੁਰਮ ਦੀ ਅਸਲ ਸੁਣਵਾਈ ਅਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਜੋ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਉਹ ਤਿਆਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

83. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਉਸ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਥੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ "ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਦੇ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ

ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

84. ਇਸ ਲਈ "ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਰ ਵੀ ਔਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

85. ਉਪਰੋਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। "ਸਬੂਤ" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ।

6.1.5 ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ii) ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ ਧਾਰਾ 319(1) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ:

86. ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਝੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਹਨ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਸਬੂਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸਲਈ, ਉਹ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਦੌਰਾਨ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਕੇਸ਼ [(2001) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 248 : 2001 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਅਪਰਾਧੀ) 1090 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ 2001 ਐਸ.ਸੀ. 2521] ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੀ. 252, ਪੈਰਾ 10)

"*10. ... ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ*

ਇਸਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਗਵਾਹ। ਪਰ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਪੜਾਅ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕੋਈ ਜਿਰ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਵੇਗੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

87. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ [ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1998) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 149: 1998 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਅਪਰਾਧੀ) 1554 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1998 ਐਸ.ਸੀ. 3148] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. p. 156, ਪੈਰਾ 20)

> *"20. ... ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਕਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।*

88. ਮੁਹੰਮਦ ਵਿਚ. ਸ਼ਫੀ [ਮੁਹੰਮਦ. ਸ਼ਫੀ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀਕ, (2007) 14 ਐਸਸੀਸੀ 544 : (2009) 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 889 : ਏਆਈਆਰ 2007 ਐਸਸੀ 1899], ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੈ। ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਜਿਰਾਹ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [(2009) 13 ਐਸਸੀਸੀ 608: (2010) 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 1135] ਵਿੱਚ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ [ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (2009) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 785 : (2010) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਅਪਰਾਧੀ) 355] ਵਿੱਚ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਫੀ [ਮੁਹੰਮਦ. ਸ਼ਫੀ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀਕ, (2007) 14 ਐਸਸੀਸੀ 544 : (2009) 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 889 : ਏਆਈਆਰ 2007 ਐਸਸੀ 1899], ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੋ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

89. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਿਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ, ਇਸਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੰਡਨ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਬੂਤ ਵਿਚਾਰਨ, ਸਾਰਥਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਪੜਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੈ

ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਰਾਏ 'ਤੇ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

90. ਮੁਹੰਮਦ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ. ਸ਼ਫੀ [ਮੁਹੰਮਦ. ਸ਼ਫੀ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀਕ, (2007) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 544 : (2009) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਅਪਰਾਧੀ) 889 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ2007 ਐਸ.ਸੀ. 1899] ਅਤੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ [(2009) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 608 : (2010) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਅਪਰਾਧੀ) 1135, ਜੋ ਕਿ ਸਭ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ] ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਪਹਿਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਣ ਲਈ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਟ੍ਰੈਟਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ/ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਯਕੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਗ ਅਜ਼ਮਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ "ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਅਤੇ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਕੇ ਜੋ ਜੋੜਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮਿੰਨੀ-ਟਰਾਇਲ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਛੋਟੀ-ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਜਿਰਾਹ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗੀ, ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਕੋਲ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। . ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਜਿਰ੍ਹਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਬੂਤ ਹੈ

91. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ

ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਜਿਰਾਹ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਵਾਹਾਂ (ਗਵਾਹਾਂ) ਤੋਂ ਜਿਰਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ, ਰਾਜ ਅਵੱਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਜਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਗਵਾਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 299 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

92. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਿਰ੍ਹਾ 'ਤੇ ਉਕਤ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ (ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

6.1.6 ਸਵਾਲ (iv) ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਰਥਾਤ, ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕੀ ਹੈ

ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ:

105. ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਲਈ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਚਨਚੇਤ ਅਤੇ ਘੋੜਸਵਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ।

106. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਐਨਵੀਲ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੋ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਹ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਈਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ

ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਿ ਸਬੂਤ, ਜੇਕਰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜੇਕਰ "ਇਸ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ" ਤਾਂ "ਜਿਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਜਿਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

6.1.7 ਸਵਾਲ (v) ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਰਥਾਤ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ: ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ:

112. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਅੰਤਰ ਹੈ. ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਕਦੇ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਕੇਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਪੜਾਅ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਜਿਹਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੂੜੀ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇੰਨੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਧਾਰਾ 398 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦੀ ਹੈ।

xxx xxx xxx

116. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਾਂ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਦੇ ਕਾਲਮ 2 ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 398 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 300 (5) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

6.2 ***ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ (i) ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਵਿਚ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵੇਂ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਮੁੱਖੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6.3 ***ਐਸ. ਮੁਹੰਮਦ ਇਸਪਾਹਾਨੀ ਬਨਾਮ ਯੋਗੇਂਦਰ ਚੰਡਕ*** (2017) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 226 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. p. 243)

> "35. ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਫਸਾਏ ਬਿਨਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਪੜਾਅ, ਜੇਕਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਲਬ ਕਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਪਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੜਾਅ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਅਜੇ ਵੀ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

6.4 ***ਰਾਜੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ*** (2019) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 368 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ***ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਲਬ ਕਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੀ ਪਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਦਾਲਤ ਅਜੇ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

7. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇੱਥੇ ਨਿਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਬ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਬਿਆਨ - ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੋਈ ਕੇਸ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ - ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਮੁਖਬਰ ਸੀ, ਨੇ ਇੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਪਰ ਡੀਐਸਪੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡੀਐਸਪੀ ਵੱਲੋਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਬੂਤ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਜ਼ਖਮੀ ਅੱਖ ਦਾ ਗਵਾਹ ਪਹਿਲਾ ਮੁਖਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਦੱਸਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। . ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

8. ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਣਗੌਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ / ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਹੈ:

> "ਸਰਤਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੂਤ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਡੀਐਸਪੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।
>
> ਸਰਤਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਤਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਨਰਵੈਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗੰਡਾਸੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘਾ ਅਤੇ ਰਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਅਤੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਗੰਡਾਸੀ ਦੇ ਵਾਰ ਕੀਤੇ। ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਧਾਰਾ 323, 324, 326, 341 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੰਨੇ ਲੋਕ ਸਿਰ 'ਤੇ ਗੰਡਾਸੀ ਅਤੇ ਲਾਠੀਆਂ ਦੇ ਵਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਸਰਤਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨਾਲ ਬਚ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 323, 324, 326, 341 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਅਤਿਕਥਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। "

8.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ ਹਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਜਾਂਚ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਅਤਿਕਥਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤਰਕ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬੇਤੁਕਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।

8.2 ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 28.08.2020 ਨੂੰ 2018 ਦੇ ਸੀਆਰਆਰ ਨੰਬਰ 3238 ਅਤੇ 2018 ਦੇ ਸੀਆਰਐਮਐਮ ਨੰਬਰ 55631 ਵਾਲੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਥੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

